

Agitation og sin høje Tale. Lad os ikke tro, at vi sejre, hvis vi tie. Det er de andre, der tale, som sejre, medens vi, som tie, lide Nederlag i denne Sag.

Der er mange, der mene, at det ikke spiller nogen stor Rolle, om vore Ændringsforslag blive vedtagne eller ikke. Der bliver hverken fra liberal eller fra Høruppernes Side talt i denne Sag. I Efteraaret ved første Behandling var der en liberal Mand, der sagde til mig: Det er jo gaaet godt, det viser sig, at der er betydeligt mere Frisind i Folketinget, end man skulde tro. Disse Lovforslag blive sikkert vedtagne, men de ville ved Udvalgets Behandling blive skudt et Stykke til Venstre, og det var derfor vistnok klogt, at vi have tiet stille, da vi ellers let kunde have forskrækket Folk og derved drevet dem længere over til Højre. Jeg tror det var et galt Standpunkt, thi nu viser det sig, at den liberale Mands Haab ikke er gaaet i Opfyldelse. Udvalgsbehandlingen har ikke skubbet Forslaget et Stykke til Venstre, men et Stykke til Højre. Vi have nu faaet den frygtelige Erklæring om, at man skal have fuld Adgang til Folkekirkens Goder, hvad der giver Præsterne en uhyggelig Magt. Ogsaa her er der et aabenbart Tilbageskridt, som maaske ikke alle Medlemmerne have faaet Øjnene rigtig op for. De se maaske ikke, hvilken Magt vi lægge i Præsteskabets Hænder, og intet Tyranni, ingen Magt har i Historien haft den farlige, nederdrægtige Natur som Præsteherre-dømmet. Det har været værre end noget andet Herredømme, derom vidner mange Aarhundreders Historie. Lad os ikke aabne den mindste Sprække for at give Præsterne mere Magt, end de have i Øjeblikket. Med Hensyn til denne Erklæring og i Ændringsforslaget til § 5, er det mig ganske gaadefuldt, hvorledes en Jurist og gammel Politiker som det ærede Medlem fra Kallundborg, kan fremsætte og fastholde den Fortolkning, han har fremsat. Det ærede Medlem for Storeheddinge gav den sin Tilslutning, og jeg vilde ønske, at jeg ogsaa kunde give den min Tilslutning, thi saa var der ikke stor Fare ved at stemme for den, men jeg kan ikke. Lad os dog være klare over, hvad vi stemme over. Det gaar ikke at stemme for denne Ændring af Udvalgsflertallet i Tillid til en hasarderet og umulig Fortolkning af det ærede Medlem for Kallundborg, thi Domstolene ville ikke tage Hensyn til den, og enhver Jurist, man ellers taler med, ethvert Meneske indrømmer, at den er umulig. Lad os saa hellere beholde Regeringens Forslag

med dets oprindelige Ordlyd og for en Gangs Skyld være mere ministeriel end Ministeren, som straks gik over til Udvalgets Standpunkt. Lad os hellere beholde den oprindelige Ordlyd fremfor at vedtage noget, som maaske enkelte kun stemme for i Tillid til denne Fortolkning, og lad saa Udvalget tage Spørgsmaalet op igen til 3die Behandling. Jeg kunde ønske at opfordre Udvalgets Formand og Ordfører til at tage Flertallets Ændring tilbage paa dette Punkt, for at der inden 3die Behandling kan blive tilvejebragt Klarhed over det. Ændringsforslaget forstaaes jo vidt forskelligt. Nogle forstaa det saadan, at Domstolene naturligvis kunne undersøge, om Indholdet af denne Erklæring er rigtig, om Manden vitterlig har fuld Adgang til Folkekirkens Goder, og saa er der aabnet en Vej for Præstemagtens Indblanding i Samvittighederne, i de religiøse Overbevisninger, i det private Liv, thi efter Danske Lov er ogsaa et lastefuldt Levned noget, der giver Adgang til at udelukke fra Folkekirkens Goder. Hvilken Anledning give vi ikke her Præsterne til at kaste sig ind i Medmenneskers Privatliv og undersøge det for derved at kunne udelukke dem, de ikke ynde, fra de kirkelige Valgsteder og sætte en Plet paa deres borgerlige Ære. Det er Kirketugtens Genindførelse, som de stemme for, der stemme for Udvalgsflertals Ændringer. Jeg bebrejder de liberale, Hørupperne, de frisindede Mennesker i denne Sal, at de lade os Socialdemokrater alene tale Frisindets Sag. De tie, holde sig borte. Nuvel, vi kunne føre Frisindets Sag. Og svigter man den fra anden Side, saa lad os føre den, vi ere i Stand til det. Vi raabe Vagt i Gevær. Her er Fare for en aandelig Reaktion, som man maaske ikke drømmer om. Den højtærede Kultusminister brugte sin sædvanlige Taktik i denne Sag, ogsaa da han svarede mig i Gaar. Han snakkede om Bagateller, medens vi kæmpe om det hovedsagentlige. Han bryder sig ikke om det hovedsagentlige, han vil helst snakke om Bagateller.

Formanden: Det forekommer mig, at Ordet „snakke“ ikke er parlamentarisk.

Borghjerg: Jeg skal da sige: tale. Den højtærede Minister hængte sig i Spørgsmaalet om hemmelig Afstemning, skønt det, vi kæmpe om her, er Principet om Præstevalg. Vi fra vor Side have ikke villet ændre den ærede Ministers gamle Forslag, det, han var med til at stille i